

Mindenek meghallják

Rogate vasárnapját követően heti énekünk a *Mindenek meghallják* (EÉ 322), mely a magyarországi reformáció korába vezet bennünket. Dallama históriás éneké, szövege a 127. zsoltáron alapul, s *Huszár Gál* énekeskönyvében jelent meg 1560-ban.

„Mindenek meghallják és jól megtanulják, / Kik a segítséget nem Istentől várják: / Nincsen Isten nélkül segítség és üdvösség!”

Magyarországon igen hamar el terjedtek *Luther Marton* tanai. Az ország rövid idő alatt protestáns országgá vált, amin csak év tizedekkel később változtatott az igen élénk ellenreformációs tevékenység.

Az anyanyelvűség a protestáns éneklés alapkövetelményévé vált hazánkban is. A latin nyelvű gregorián tételeket nagy számban fordították magyarra. Mind emellett ismertek voltak a német reformáció énekei, de igen jelentős számban születtek magyar alkotások is, magyar szerzők tollából. A 16. században közös protestáns énekkincsről beszélhetünk; a felekezeti elkülönülés az ének anyagban csak körülbelül egy századdal később vált általánossá. Itt azonban még tovább tekinthetünk, hiszen a katolikus énektárak is közölték e kor magyar énekanyagát.

A 16. század kedvelt műfaja volt a zsoltárparafrázis, a zsoltáron alapuló, strofikus, anyanyelvű ének. 322. énekünk szövege a 127. zsoltárra épül: „*Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáznak rá az őrök. Hiába keltek korán, és feküsztek későn: fáradsággal szerzett kenyeret esztek. De akit az Úr szeret, annak álmában is ad eleget. Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom. Mint a hős kezében a nyilak, olyanok a serdülő ifjak. Boldog az az ember, aki ilyenekkel tölti meg a tegzét: nem szégyenül meg, ha ellenségeivel van szóváltása a kapuban.*”

A históriás ének szintén e kor jellegzetessége: a végvári harcok megéneklésének módja. Ez az egyházban is szerepet kapott, odaillo szöveggel. Kedvelt műfaj volt a bibliai históriák megéneklése is. Énekünk két 12-es (6 + 6) és egy 13-as (6 + 7) sorból áll.

Felekezeti, közös magyar szellemi kincsünk sokszor méltatlanul szorul ki a gyülekezeti használatból. Ennek egyik oka lehet, hogy éppen ezen énekek mind az orgonarepertoárban, mind a kórusfeldolgozásokban igen nehéz feladat elé állítják a gyakorló kántorokat és a lelkészeket is. Ezen a területen fontos lenne előrelépniünk s újra és újra tanítani, gyakorolni a régi, 16. századi magyar repertoárt.

KINCZLER ZSUZSANNA